

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA

PRÁVNICKÁ FAKULTA

Ústav medzinárodného práva a európskeho práva

Kováčska 26

P. O. BOX A-75

040 75 KOŠICE

Telefón: 0042155234 4157

Paneurópska vysoká škola v Bratislave

Dátum: 31-05-2024

Ev.č.:

DFP - 61/2024

Prílohy:

Vybavuje:

POSUDOK OPONENTA

na habilitačnú prácu JUDr. Lilly Garayovej, PhD., „Právne ihrisko hry: Orientácia v úskaliach práva dieťaťa na hru“

Posudzovaná habilitačná práca nazvaná „Právne ihrisko hry: Orientácia v úskaliach práva dieťaťa na hru“ obsahovo spadá prevažne do rámca medzinárodného práva ľudských práv ako relatívne stabilizovanej súčasti medzinárodného práva verejného. Aktuálnosť a význam vedeckého skúmania tejto problematiky je zreteľná vzhľadom na pokračujúce snahy medzinárodného spoločenstva o skvalitnenie problematiky medzinárodnoprávnej ochrany práv dieťaťa.

Autorka člení prácu na abstrakt, zoznam skratiek, úvod, časť metodológia a hypotéza, päť meritorých častí, záver a zoznam použitej literatúry. V abstrakte práce autorka avizuje že jej habilitačná práca predstavuje komplexný prieskum práva detí na hru, pričom sa zaoberá jeho mnohostrannou povahou a právnymi základmi. Podľa autorky práca v piatich kapitolách ponúka hĺbkovú analýzu hry z rôznych akademických a kultúrnych hľadísk, sleduje historický vývoj práva na hru, skúma jeho rozsah a obsah a hodnotí úlohu Výboru pre práva dieťaťa v tomto kontexte. Uvedenú formuláciu je možné považovať za hlavný vedecký cieľ práce. Následne autorka stručne popisuje obsah jednotlivých kapitol.

V rámci úvodu autorka odôvodňuje význam spracovania témy práce v nadväznosti na skutočnosť, že viac ako 2 miliardy z detí na planéte zemi žije v rozvojových krajinách, kde sa často porušujú aj ich najzákladnejšie práva. Ochrana práv detí je teda, podľa názoru autorky, ľudským imperatívom, od ktorého závisí celá naša spoločnosť, a len prostredníctvom ochrany práv detí môžeme zabezpečiť, aby deti mohli naplno využiť svoj potenciál. S týmto názorom je možné absolútne súhlasiť. V tomto smere autorka podčiarkuje význam osobitného súboru ľudských práv zakotveného v *Dohovore o právach dieťaťa* (1989, ďalej aj Dohovor) opčných protokoloch k nemu. V kontexte ústrednej témy práce autorka ďalej v úvode podčiarkuje význam zahrnutia práva na hru do Dohovoru čo považuje za prelomový krok, ktorý odrážal významný posun v tom, ako sa práva detí vnímali a začali uprednostňovať na medzinárodnej úrovni.

V časti nazvanej „Metodológia a hypotéza“ autorka nastoľuje výskumnú hypotézu či nedávne snahy Výboru pre práva dieťaťa (ďalej aj Výbor) zriadeného Dohovorom, najmä od vydania Všeobecného komentára č. 17, naznačujú možný posun smerom k väčšiemu dôrazu na právo na hru, či je tento prístup dôsledne zřejmý vo všetkých výstupoch Výboru, pričom cieľom výskumu je zistiť či došlo k podstatnej zmene v prístupe Výboru, ktorá je v súlade s

pôvodnými zámermi tvorcov Dohovoru, alebo či je právo na hru v práci Výboru naďalej marginalizované. Autorka ďalej v tejto časti identifikuje metódy skúmania tej ktorej tematiky predmetnej matérie, pričom za najvhodnejšie považuje kvantitatívnu, kvalitatívnu a porovnávaciu analýzu medzinárodnoprávných dokumentov a tematickú syntézu zistení. Nastolenú hypotézu i metódy možno považovať za vhodné pre výskum zvolenej problematiky.

V prvej časti práce nazvanej „*Koncept hry - Rôzne akademické a kultúrne perspektívy*“ sa autorka venuje psychologicko-sociologickým aspektom práva na hru a v tejto súvislosti postupne dáva v tejto časti priestor tematikám ako sú definícia hry, význam hry v teóriách vývoja dieťaťa, úloha hry v kognitívnom vývoji dieťaťa, úloha hry v sociálnom vývoji dieťaťa. úloha hry v emocionálnom vývoji dieťaťa či úloha hry vo fyzickom vývoji dieťaťa.

Druhá časť práce nazvaná „*Historický vývoj práva na hru*“, v relatívne stručnej podobe, charakterizuje vývoj medzinárodnoprávnej úpravy práva dieťaťa na hru v nadväznosti na prijatie *Deklarácie práv dieťaťa* (niekedy známou ako Ženevská deklarácia práv dieťaťa), ktorý vypracovala britská spoločenská reformátorka Eglantyne Jebb, a ktorú prijala Spoločnosť národov v roku 1924, v duchu dvoch prepracovaných verzií tejto deklarácie prijatých Organizáciou Spojených národov v rokoch 1948 a 1959, v kontexte článku 31 *Dohovoru o právach dieťaťa* (1989) a pozadí procesu jeho prijímania, ako i v súvislosti s prijatím *Všeobecného komentára č. 17 (právo dieťaťa na hru, voľný čas a rekreáciu)* Výboru pre práva dieťaťa. S jej závermi v tejto časti je možné vysloviť súhlas avšak s námetom na jej budúce doplnenie. V rámci tejto časti by totiž, podľa nášho názoru, bolo vhodné vysporiadať sa s otázkou, či v oblasti medzinárodnoprávnej ochrany práv dieťaťa mohli medzičasom vzniknúť obyčajové pravidlá všeobecného medzinárodného práva *záväzné erga omnes*.

Obsahom tretej časti práce nazvanej „*Rozsah a obsah práva na hru*“ sú analýzy problematiky rozsahu práva na hru, obsahu práva na hru, znenia článku 31 Dohovoru zakotvujúceho právo dieťaťa na hru, záväzkov súvisiacich s právom na hru a prekážok uplatňovania práva na hru, v duchu relevantných názorov vedy medzinárodného práva ako i *Všeobecného komentára č. 17* Výboru pre práva dieťaťa. Túto časť prácu považujem za osobitne kvalitne spracovanú a prínosnú.

Štvrtá časť práce nazvaná „*Výbor pre práva dieťaťa v kontexte práva na hru*“ obsahuje podrobnejšie informácie týkajúce sa založenia Výboru pre práva dieťaťa, jeho funkcií, výstupov ako i informácie týkajúce sa pohľadu Výboru pre práva dieťaťa na právo na hru v širšom slova zmysle, v kontexte všetkých jeho aktivít v danej oblasti. I táto časť je spracovaná veľmi kvalitne so znalosťou problematiky.

V piatej časti práce nazvanej „*Význam práva dieťaťa na hru pre deti utečencov a migrantov*“ autorka postupne analyzuje význam práva na hru pre detských migrantov a utečencov, úpravu práva na hru v *Smernici Európskeho parlamentu a rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu, právo na hru a prístup k prijímaniu detí utečencov a migrantov založený na právach dieťaťa*. Autorka tu nachádza prieniky medzinárodnoprávnej úpravy s právom Európskej únie, ktoré danú problematiku rieši podrobnejšie ako medzinárodnoprávna úprava. Kvalita spracovania tejto časti zo strany autorky nijako nezaostáva za kvalitou predchádzajúcich častí.

V záverečnej časti práce nazvanej „Záver“ autorka prezentuje niektoré závery, ku ktorým dospela v rámci jednotlivých častí práce. So závermi autorky je možné vysloviť súhlas. Je, podobne ako celá práca, vypracovaný s podrobnou až precíznou znalosťou veci. Osobitne by som chcel zvýrazniť význam konštatáciu autorky, že právo na hru ako maják holistického rozvoja dieťaťa si vyžaduje oživenie záväzkov zo strany Výboru, zmluvných štátov a svetového spoločenstva. Poznatky získané z jej výskumu nepochybne slúžia ako výzva na pozdvihnutie tohto práva a zabezpečenie jeho neochvejného začlenenia do štruktúry práv dieťaťa.

V rámci obhajoby habilitačnej práce by autorka mohla zodpovedať na nasledujúce otázky, ktoré vyplynuli z kontextu obsahu práce, a ktoré môžu vyvolať zaujímavú vedeckú diskusiu:

1. Je možné konštatovať, že ustanovenia Deklarácie o právach dieťaťa z roku 1924 a jej neskoršie verzie z rokov 1948 a 1959 ako i ustanovenia Dohovoru o právach dieťaťa (1989) mohli pôsobiť kryštalizačne pre účely vzniku relevantných obyčajových pravidiel medzinárodného práva v oblasti ochrany práv dieťaťa?

2. Akým spôsobom by bolo možné oživiť záväzok štátov v duchu článku 31 Dohovoru o právach dieťaťa, zo strany Výboru pre práva dieťaťa, zmluvných štátov a svetového spoločenstva tak ako to naznačuje v závere práce?

Záverom tohto posudku si dovoľím konštatovať, že autorka v rámci habilitačnej práce preukázala schopnosť samostatnej a tvorivej vedeckej práce. Primerane cituje použitú literatúru a svoje závery formuluje spravidla vecne správne, vhodným vedeckým štýlom. V rámci habilitačnej práce prináša autorka i niektoré nové, slovenskou vedou medzinárodného práva nekomentované informácie, ktoré obohacujú vedu medzinárodného práva. Osobitne je potrebné oceniť obsah kapitoly 2, venovanej obsahu a rozsahu práva dieťaťa na hru. Cieľ práce, ktorý si autorka stanovila, podľa môjho názoru, úspešne splnila. Protokol o kontrole originality vykazuje primeranú zhodu (7.22%) s inými záverečnými prácami.

V nadväznosti na uvedené je, podľa môjho názoru, možné konštatovať, že predložená habilitačná práca po formálnej i obsahovej stránke spĺňa nároky kladené na dizertačnej práce. **Odporúčam** preto prácu na obhajobu a po jej prípadnej úspešnej obhajobe navrhujem JUDr. PhDr. Lille Garayovej, PhD., udeliť akademický titul **docent v odbore habilitačného konania a konania na vymenúvanie profesorov Medzinárodné právo.**

prof. JUDr. Juraj Jankuv, PhD.

oponent

V Košiciach, dňa 17.05.2024